

Językoznawstwo ogólne - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Językoznawstwo ogólne
Kod przedmiotu	09.3-WH-FiPID-JO-2/10-Ć-S14_genZL77Q
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	8
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	- dr hab. Piotr Kładoczny - dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie

Cel przedmiotu

- zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami z językoznawstwa ogólnego;
- zapoznanie z problematyką ogólnej metodologii badań i wybranych metodologii współczesnego językoznawstwa;
- wyrobienie praktycznej umiejętności zastosowania wybranych metodologii współczesnego językoznawstwa;
- ukształtowanie myślenia filologicznego;
- inspiracja do podjęcia badań lingwistycznych w obrębie przygotowywanej pracy magisterskiej.

Wymagania wstępne

Znajomość podstawowych kierunków współczesnej lingwistyki i głównych działów językoznawstwa oraz zasad opisu języka naturalnego.

Zakres tematyczny

Wykład

1. Pojęcie językoznawstwa i jego miejsce wśród innych nauk. Definicja języka. Pojęcie i cechy znaku językowego. Funkcje języka a funkcja wypowiedzi.
2. Wewnętrzne zróżnicowanie języka. Język i jego odmiany: przegląd najważniejszych klasyfikacji w ujęciu: Z. Klemensiewicz, S. Urbańczyka, A. Furdala, A. Wilkonja.
3. Zróżnicowanie regionalne, środowiskowe, funkcjonalne.
4. Genologiczne uwarunkowania wypowiedzi językowej. Podstawowe ustalenia genologii lingwistycznej.
5. Typy kontaktów językowych. Socjalne zróżnicowanie kontaktów językowych.
6. Zróżnicowanie języka na kuli ziemskiej. Pochodzenie współczesnych języków – klasyfikacja genetyczna.
7. Typologiczna klasyfikacja języków (wg kryterium morfologicznego, fonologicznego, prozodycznego). Nowe języki i niby-języki.
8. Kontakty między językami – interferencja, bilingwizm, dyglosja, egzoglosja.
9. Najstarsze badania językoznawcze.
10. Językoznawstwo historyczne i porównawcze w XIX w. Szkoła kazańska. Przełom XIX i XX w.
11. Teorie językoznawcze XX w.: strukturalizm europejski i amerykański, dystrybucjonizm, transformacjonizm, generatywizm, psycholingwistyka, językoznawstwo kognitywne, socjolingwistyka, etnolingwistyka, pragmalingwistyka.
12. Najnowsze teorie językoznawcze (ostatnie trzydziestolecie) w Polsce i na świecie – przegląd.
13. Polityka językowa.

Ćwiczenia

1. Problemy ogólnej metodologii nauk.
2. Definiowanie, argumentowanie, błędy w definiowaniu i argumentowaniu.
3. Indukcjonizm, weryfikacjonizm, falsyfikacjonizm, postmodernizm.
4. Metodologia badań diachronicznych.
5. Badania statystyczne i korpusowe.

- 6. Metody badań etymologicznych.
- 7. Metody badań stylistycznych.
- 8. Metody badan onomastycznych.
- 9. Założenia metodologiczne w strukturalizmie.
- 10. Podstawowe założenia metodologii generatywizmu.
- 11. Metodologie badań kognitywnych.
- 12. Założenie metodologiczne badań pragmalingwistycznych.
- 13. Językowy obraz świata.

Metody kształcenia

Wykład

wykład (informacyjny, analityczny, syntetyczny), prezentacja wizualna i audiowizualna

Ćwiczenia

rozmowa nauczająca, dyskusja, praca z tekstem źródłowym, analiza przypadku

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student zna dobrze terminologię z zakresu językoznawstwa, genologii lingwistycznej, polityki językowej, metodologii nauk oraz rozumie procedury i metody badawcze z zakresu językoznawstwa. .	- KFP2_W02 - KFP2_W04	- aktywność w trakcie zajęć - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium - prezentacja	- Wykład - Ćwiczenia
Student ma pogłębianą wiedzę o miejscu i związku językoznawstwa z innymi naukami (antropologią, anatomią i fizjologią, akustyką, psychologią, logiką, semiotyką, cybernetyką i teorią informacji, socjologią, etnografią, nauką o literaturze, historii, archeologii) na poziomie umożliwiającym podjęcie dyskusji i badań interdyscyplinarnych, a także zna miejsce i rolę metodologii językoznawczych na tle ogólnej metodologii nauk.	KFP2_W01	- aktywność w trakcie zajęć - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - prezentacja	- Wykład - Ćwiczenia
Student stosuje w praktyce wybrane metodologie badań językoznawczych i rozpoznaje błędy w definiowaniu i argumentowaniu.	- KFP2_U05 - KFP2_U06	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - prezentacja	Ćwiczenia
Student jest świadomy różnych sposobów opisu i analizy zagadnień językoznawczych ze względu na przyjęte metodologie; jest otwarty na różne powstające współcześnie w tej dziedzinie koncepcje.	KFP2_K02	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja - prezentacja	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

- ocena pozytywna z egzaminu;
- ćwiczenia: ocena pozytywna z kolokwium, prezentacja jednej z metodologii na wybranym materiale, aktywny udział w zajęciach

Literatura podstawowa

Bartmiński J., *Językowe podstawy obrazu świata*, Lublin 2006.

Bobrowski I., *Zaproszenie do językoznawstwa*, Kraków 1998, s. 21-39.

Evans V., *Leksykon językoznawstwa kognitywnego*, tłum. Buchta M., Cierpisz, M., Kraków 2009.

Furdal A., *Językoznawstwo otwarte*, Opole 1977 i nast.

Grzegorzczkowa R., *Podstawowe problemy językoznawstwa historycznego* w: eadem, *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2007.

Kucała M., *Językoznawstwo : współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze*, Łódź 2007.

Ivić M., *Kierunki w lingwistyce*, Wrocław 1975.

Łuczniński E., Maćkiewicz J., *Językoznawstwo ogólne*, Gdańsk 2002.

Kładocny P., *Językoznawstwo korpusowe*, w: idem, *Semantyka nazw dźwięków w języku polskim*, t. I, s. 33-49, Łask 2012.

Milewski T., *Językoznawstwo*, Warszawa 1965.

Paveau M., Sarfati G., *Wielkie teorie językoznawcze: od językoznawstwa historyczno-porównawczego do pragmatyki*, tłum. Piechnik I., Kraków 2009.

Wilkoń A., *Typologia odmian współczesnej polszczyzny*, Katowice 1987.

Współczesny język polski, red. J. Bartmiński, Wrocław 1993 i nast.

Literatura uzupełniająca

Bańczerowski J., Pogonowski J., Zgółka T., *Wstęp do językoznawstwa*, Poznań 1982.

Furdal A., *Językoznawstwo otwarte*, Opole 1977 i nast.

Grabias S., *Język w zachowaniach społecznych*, Lublin 1994 i nast.

Językowa kategoryzacja świata, pod red. R. Grzegorzczkovej i A. Pajdzińskiej, Lublin 1996.

Kalisz R., *Pragmatyka językowa*, Gdańsk 1993.

Lachur C., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole 2004.

Johnson M., *Metafory w naszym życiu*, tłum. T. P. Krzeszowski, Warszawa 1988.

Majewicz A. F., *Języki świata i ich klasyfikacje*, Warszawa 1989.

Perlin J., *Metodologie etymologii*, w: *Metodologie językoznawstwa. Filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka*, p. red. P. Stalmaszczyka, Łódź 2010, s. 109-116.

Perlin J., *Metodologia językoznawstwa diachronicznego*, Warszawa 2004.

Piekot T., *Język w grupie społecznej*, Wałbrzych 2008.

Podstawy językoznawstwa korpusowego, red. B. Lewandowska-Tomaszczyk, Łódź 2005.

Szymanek K., Wieczorek K., *Sztuka argumentacji*, Warszawa 2004

Witosz B., *Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 01-05-2022 16:21)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ